

Miljöberättelse för år 2022

Verksamhet: Stiftelsen Activa i Örebro

Verksamhetens miljöarbete

Activa började arbeta mer aktivt med miljöfrågor 2008 och har varit miljödiplomerade sedan 2014. Activa har en miljögrupp där god kompetens om miljöarbete finns och där också VD:n ingår som kan fatta alla erforderliga beslut. En miljösamordnare är utsedd. Vi arbetar främst med att minska miljöpåverkan som resandet ger upphov till, att miljöanpassa inköpen och minska energiförbrukningen. Vi har hållbarhetspolicy, resepolicy och inköpspolicy. Vi har även checklistor för inköp och konferensbokningar.

Miljöplanen 2022

Redovisning av målen i miljöplanen för det gångna verksamhetsåret:

Mål: Minska koldioxidutsläppen i samband med transporter

Följande mål fanns i miljöplanen för 2022	Resultat
Minska flygresor genom att hitta en mer närliggande mottagande organisation för våra mobilitetsgrupper	Målet har uppfyllts genom att en ny mottagande organisation i Litauen har besökts och samarbete inletts.
Bilparken förnyas med ännu en elbil/hybridbil.	Detta mål flyttas till år 2023 pga ekonomiska skäl. Det är dock beslutat att en ren elbil ska köpas in för resor lokalt.

Mål: Bidra till minskad klimatpåverkan

Följande mål fanns i miljöplanen för 2022	Resultat
Installera solceller för elproduktion.	Målet uppnått. Anläggningen är i bruk från april 2022.

Mål: Bidra till att skapa en större medvetenhet om miljöfrågor och att på ett indirekt sätt påverka andra att tänka på sin egen miljöpåverkan

Följande mål fanns i miljöplanen för 2022	Resultat
Varje månad publiceras ett miljötips på Activas hemsida och sociala medier.	Målet uppfyllt, med undantag av juli månad. (Missades pga semestertider)

Mål: Välja begagnade produkter

Följande mål fanns i miljöplanen för 2022	Resultat
Vid inköp av mobiler väljs begagnade från Refurbly	Målet uppfyllt.

Mer om målen

Efter många försök att hitta en mottagande organisation för mobilitetsgrupper på närmare håll, fick vi slutligen kontakt med en i Litauen. Dit går att åka med tåg och färja. Färjebolaget DFDS, som vi åkte med för ett första besök med mottagaren, anger på sin hemsida att de jobbar aktivt för att minska sin negativa miljöpåverkan och ger många exempel på hur.

Eftersom pandemin inte längre begränsar resande, har flera resor företagits inom de projekt vi arbetar med där transnationalitet är ett inslag. Vid varje resa ska beställaren undersöka möjligheterna att välja tåg. I de allra flesta fall tar det alldeles för lång tid att åka tåg och extra övernattnin krävs för att restiden ska vara rimlig. I synnerhet när man reser med deltagare måste hänsyn tas till att resan inte blir alltför energikrävande med tanke på målgruppens begränsningar. Även när man reser i större sällskap med samarbetsparter involverade, känns det viktigt att välja det mest effektiva resesättet. En resa till Danmark med 12 deltagare företogs dock med tåg, men då är avståndet rimligt.

De flygresor som gjorts under året har klimatkompenserats genom att plantera träd via Vi-skogen. Vi är medvetna om att detta inte är hållbart, utan att man måste sträva efter att undvika flygresor, men vi resonerar som så att det i alla fall är bättre att låta plantera träd i stället för att låta bli. Vi hoppas på utveckling av andra bränslen inom en snar framtid.

Resorna ger ett stort mervärde på många plan: personlig utveckling, arbetslivserfarenhet och kompetensutveckling. Samarbete organisationer emellan i olika länder skapar gemenskap och tolerans inom EU, vilket inte ska underskattas.

I övrigt är målen uppnådda, som framgår av tabellen över miljöplanen.

Andra miljöförbättrande åtgärder som skett under året:

Miljösamordnaren har börjat prenumerera på utskick från svensk författningssamling för att se vilka nya lagar eller lagändringar som kommer inom miljöområdet, om de berör verksamheten och behöver läggas in i miljölaglistan.

Rapport från Activas utbildningsenhet

Vi fortsätter med att använda samma koppar och glas under hela utbildningsdagen för att spara på el och vatten. Vi har valt att banta ner pappersutskrifter ytterligare och ska fortsätta arbetet mot att bli mer digitala under 2023 för att undvika onödig användning. Vi trycker inte upp lika många broschyrer. Vi erbjuder enbart vegetariska alternativ under våra utbildningar. Vi reser till största delen med tåg eller buss.

Rapport från Kulturhuset aniAra, verksamhet i Hallsberg för Activas deltagare

På aniAra har vi sedan några år tillbaka virkade trasor till städningen, som tvättas, i stället för sådana trasor man använder tills de blir "läskiga" och man kastar dem. Använder såpa med miljömärkning till det mesta.

På aniAra har vi börjat ha släckt nere i källaren när ingen är där. Verksamhetsledaren har skippat elementet på sitt kontor. Man har inte använt de extra elementen ute i lokalen heller, för att spara på energi.

Rapport från aniAra maskin och fastighet, verksamhet i Hallsberg för Activas deltagare

De punkter ni räknat upp (Anm: i miljögruppens mail till all personal nedan) har vi redan gjort hos oss. Bara lyset i lokalen har använts och ingen värme är på än. Ändå är elen dyr.

Utskick till all personal

Ämne: Information från miljögruppen

Hej! Vi hade nyss möte i miljögruppen och tog upp frågan om det svåra läget med höga elpriser och elbrist, eller snarare att det inte finns tillräckligt mycket kapacitet i näten för att överföra el från där den produceras till där den behövs.

Vi kom fram till att vi bör agera, inte bara för att elpriset är högt, utan även för att ta ett samhällsansvar. I andra länder i Europa uppmanas befolkningen att spara på el och det bör vi göra här med. Kunde vi spara energi under 1970-talets oljekris kan vi göra det i dag också, resonerar många. Som ett svar på sanktionerna med anledning av kriget i Ukraina, har Ryssland strypt gasflödet till Europa och europeiska länder kämpar för att klara de skenande priserna på el och gas. Europa förbereder sig inför vad som

befaras bli en svår vinter ekonomiskt och energimässigt och på många håll varnas det för energiransonering.

I miljögruppen kom vi fram till följande:

Vad kan vi bidra med på Actíva?

- Element och fläktar får inte längre användas, med tanke på det dyra elpriset och att de dessutom stör värmesystemet.
- Byt rum! Har du kallt på ditt rum, kan du sätta dig i ett annat som är varmare. Stå upp och jobba, då blir man varmare.
- Spara på varmvatten!
- Köra bara fyllda maskiner
- Släck lamporna när du lämnar ditt rum för en längre stund (det drar inte mer att tända dem sedan).
- Var noga med att släcka i kök, på toaletter och andra utrymmen, när du går därifrån.
- Elektronik som står i standby-läge är en strömtjuv. Se till att alltid stänga av datorn och dra ur laddare som inte används. Alla apparater drar ström i standby-läge, så ett tips är att skaffa grenkontakt med strömbrytare, så att du enkelt kan stänga av all elektronik med ett knapptryck.
- Om du inte redan har det: ställ in energisparläge på datorn.

Vi pratade om att det är kallt i huset och vad det kan bero på. Trots att vi haft folk här som tittat på systemet är det ändå kallt. Fjärrvärmeförbrukningen är 20 000 kWh i december jämfört med 1300 i augusti, vilket verkar högt. Dags för fönsterbyte? Vi har tvåglasfönster från 90-talet. Kan vi sätta in luftvärmepumpar som komplement? En energiinventering ska genomföras snart, kanske kan de komma med råd, annars får vi ta in en energirådgivare.

Hemma kan du också bidra genom att t ex sänka värmen, stänga av sådant som går på el, t ex handukstorkar, golvvärme och element samt ovanstående tips.

Trots detta något dystra innehåll, hoppas ni får en bra helg!

Mätpunkter, analys

Milersättning till personal ligger på något högre nivå än föregående år, vilket kan förklaras med att våra utbildare ibland behöver ta egen bil för att utbilda på orter som ligger avsides till.

Avseende bilarna tar vi ett omtag till kommande år. Vi har köpt tjänsten Ease Fleet, vilket möjliggör att vi kan mäta CO₂-utsläpp och även titta på korta resor på varje enskild bil. Bilar har flyttats och flyttats tillbaka mellan kontor i länet, vilket också komplicerat mätningarna.

El- och värmeförbrukningen har ökat, vilket sannolikt beror på att personalen är på plats mer nu. Avseende vattenförbrukningen, har det visat sig vara svårt att få fram den faktiska förbrukningen, men enligt senaste fakturan rör det sig om uppåt 400 kbm.

Bokningar av tjänstecyklarna, både elcyklar och vanliga, har sjunkit jämfört med föregående år, vilket är motsägelsefullt med tanke på att vi är mer på plats fysiskt.

Övrigt av intresse inom miljöområdet

Några saker som bestämts under året är:

- Vi har beslutat att uppdatera Actívas hållbarhetspolicy, så den får en koppling till Agenda 2030, samtidigt som vi behåller de svenska nationella miljömålen som utgångspunkt. Eftersom vi arbetar med sociala frågor, är det värdefullt att arbeta mer med och lyfta fram denna aspekt av hållbarhet.
- Vi ska boka in en personalutbildning under 2023 och planerar då att rikta in oss på ett specifikt område: cirkulär ekonomi. Vi har tidigare haft olika varianter av grundutbildningar, eftersom det tillkommit ny personal de senaste åren. Nu är det dags att ta steget att fördjupa oss och cirkulär ekonomi som är mycket viktigt och högaktuellt, känns som ett bra nästa steg.

Rutiner och avvikelser

Miljöfrågor och hållbarhetsperspektiv ska genomsyra verksamheten och styrdokument ska efterlevas.

Actívas VD ingår i miljögruppen, så ledningsgruppen är därmed representerad i miljögruppen.

Ett dokument för avvikelser finns i Actívas Sharepoint, där all personal kan skriva in saker som inte fungerar på miljöområdet. Miljögruppen ska titta på dokumentet vid varje möte och uppmärksammar ledningen på att miljöarbetet inte fungerar eller prioriteras, som sedan får vidta åtgärder.

Den enda avvikelserna som inrapporterats under året är en rinnande toalett.

Personalens engagemang

Personalen har tillfrågats om hur de verkat för en bättre miljö under verksamhetsåret. Det är ett sätt att se om det miljöarbete som pågår på Activa sprider ringar på vattnet och intressant att se vilka aktiva val personalen gjort under ett år, både i arbetet och privat. De svar som inkommit är:

Vi har köpt en elbil. Vi har sett över vår energianvändning, kollat så vi har ledlampor överallt i huset, sänkt inomhustemperaturen och duschar kortare tid. Vi köper det som går av matvaror ekologiskt, närproducerat. Jag har blivit mycket bättre på att sopsortera sedan jag började på Activa. Beställer jag varor på nätet väljer jag alltid fossilfria transporter om det går.

Har virkade trasor hemma, samt tygtrasor av gamla lakan som komplement till trasan och i stället för hushållspapper, för att torka upp spill och sådant. De slängs också i tvätten när man ändå ska tvätta handdukar och sånt. Använder också tygbindor, så att man kommer undan engångsbindorna för att minska på soporna. Har inte köpt några nya kläder på flera år. De "nya" kläderna jag köpt har varit second hand, och på det viset nya för mig ;) Syr "nya" underkläder av gamla t-shirtar eller annat stretchigt tyg som annars skulle slängas, och har lärt mig sticka egna sockor.

Hemma håller jag nere på elförbrukningen med de "vanliga" tipsen med släckta lampor, stänga av med knappen på kontakten för apparater som annars har standby-lägen, ekoprogram på tvätt-och diskmaskin, endast fulla maskiner, ekoinställning på kyl/frys osv.

För övrigt gör jag en del själv, som kortare duschar för att spara vatten, har en tunna bredvid duschen där jag samlar upp vattnet som annars bara rinner bort medan man väntar på att det ska bli varmt nog för att kunna duscha bekvämt. Det vattnet används sedan till blommor och annat (har en liten paprikaodling i fönstret i köket). Använder schampotvål i stället för flytande tvål för att slippa plastförpackningen.

Jag äter blandad mat, både vego och kött/mejeriprodukter, men de mejeri- och köttprodukter jag äter är så kallad räddad mat, det vill säga sådant som affärerna sätter ner priset på när de närmar sig bäst föredatum. Jag kan på så vis bidra till att minska matsvinnet, eftersom man är rädd att det annars skulle kastas, och i synnerhet kött känns som ett ännu värre svek både mot miljön och djuret att det bara kastas när det ändå har producerats...

Behöver jag kryddor har jag i år börjat köpa dem på Packfritt utanför Örebro, där jag kan fylla på i de gamla burkarna, och på så vis slippa nya förpackningar. :)

Familjen har leasat en elbil. Vi har valt bort semesterresor med flyg de senaste tre åren.

Jag har minskat ner på min konsumtion rejält och tänker till innan jag gör ett inköp: behöver jag verkligen detta? Var är varan producerad? Jag väljer aktivt bort saker som producerats i Asien, eftersom där är en väldigt svag miljölagstiftning och dåliga arbetsvillkor. (Då blir det väldigt många inköp som går bort, faktiskt de flesta.)

Fortsätter som vanligt med växtbaserad mat, även ekologisk i så stor utsträckning som möjligt.

I trädgården har vi påbörjat processen att få bort den sterila gräsmattan och gjort rundlar där det får växa fritt, där vi även planterat blommor som attraherar pollinerare.

Vi har dragit ner temperaturen i huset och stängt av den eldrivna golvvärmen för att spara energi.

Jag har gått en kurs i cirkulär ekonomi för att lära mer.

Vi har köpt in ytterligare en elcykel (privat) så att vi inte behöver ta bil till arbetet.

Vi har även sparat vatten i år, då vi valde att inte sätta upp en pool under sommaren. Där sparades även el, eftersom vi inte behövde koppla upp pumpen till poolen.

Vi har inga lampor tända hemma ifall vi inte är i det aktuella rummet. Pratar mer med barnen om att göra medvetna och aktiva val i vardagen.

Jag åker helt och hållet kollektivt från Kristinehamn till Örebro till/från jobbet varje resa. Tidigare åkte jag privat bil till Karlskoga och oftast bil från Karlskoga vidare till Örebro.

Har under året gått från att ha två bilar privat till att endast ha en bil.

"Restfest" 😊 Minst en gång i veckan äter vi upp resterna. Om en matlåda är liten så kan det bli 2-rätters så man blir mätt.

Dragit ner temperaturen på golvvärmen i badrummet.

Vi har skaffat elcykel hemma så att vi ska minska på resorna med bil. Vi har också blivit mer medvetna om hur vi använder el, släcka lampor, byta ut lampor, inte använda torktumblaren så ofta. Fylla diskmaskinen ordentligt innan man kör och använda glas flera gånger. På kontoret har vi ett grenuttag som vi börjat använda nu och stänger av när vi inte är på plats, vi släcker också lampan på kontoret när vi inte är där.

Har bergvärme i huset och för att minska på mina kostnader har jag på ena våningen investerat i en värmepump, vilket gör att jag kan sänka värmen rejält i huset och låta luftvärmepumpen hålla värmen normal på den våningen som vi är på mest. I mitt fall ser jag att det ger ca 30% besparing på uppvärmningskostnaderna i nuläget. Men ingen kan göra allt men alla något.

Har ställt om tänket att ej ha lampor som egentligen inte behövs tända. Man får lära sig leva något mörkare och det går ju faktiskt riktigt bra när man väl har tänkt om.

Jag använder min elcykel så ofta jag kan både privat och till och från jobbet.

Vi har solceller hemma som producerar bara lite mindre än det vi förbrukar. Kör bil på el fram och tillbaka till arbetet. Äter vegetariskt två dagar i veckan. Väljer tåg för längre resor i Sverige. Återanvänder och lagar saker i stället för att köpa nytt. Vi återbrukar mycket när vi renoverar hemma. Odlar egna grönsaker och bär som täcker 4 månaders konsumtion varje år

Förbättringsområden

De riktlinjer vi har för inköp följs inte alltid, vilket kan bero på att ny personal inte har riktigt grepp om dem eller att önskade produkter inte finns begagnade eller miljömärkta. Även om information ges till varje ny medarbetare, är det kanske lätt att glömma riktlinjerna när man får ett uppdrag att till exempel göra det mer trivsamt i huset. Det kan förbättras genom att vi får ett tätare samarbete mellan Activas grupper: husgrupp, miljögrupp, marknadsföringsgrupp.

Sammanfattning

Miljöarbetet på arbetsplatsen fungerar i stort sett bra och många i personalgruppen är väldigt engagerade och medvetna om miljöfrågor och kunskaper och tips sprids både internt och externt.

Miljögruppen är också engagerad, kommer med idéer om nya områden att förbättra, alla hjälps åt, till exempel med de dokument som ska uppdateras inför den årliga miljödiplomeringen eller att anordna aktiviteter för personalen.

Vid ett projektmöte med deltagare från såväl Tyskland, Italien, Frankrike och Österrike informerade vi om Activas pågående miljöarbete, vilket väckte intresse. Efter mötet ombads vi att skicka presentationen till den tyska projektägaren, eftersom i synnerhet bilderna som rörde miljöarbetet var intressanta att ta del av. Det var särskilt roligt att få tillfälle att sprida ringar på vattnet till organisationer i andra länder. Den största händelsen på miljöfronten under året har varit att vi fått i gång vår nya solcellsanläggning. Att döma av de inkomna svar på vad personalen gör för att bidra till en bättre miljö, har Activas miljöarbete även positiva effekter på hur man agerar privat och omfattningen av de egna miljöåtgärderna tycks ha ökat från föregående år. Det gör att det känns extra meningsfullt med vårt miljöarbete.

Sammanställning av nyckeltal

Sammanställning av nyckeltal		År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Omsättning								
Antal anställda			42 (30 i Örebro)	39 (29 i Örebro)	44 (32 i Örebro)	43 (33 i Örebro)	46 (32 i Örebro)	
Antal deltagare i Örebro jan-nov			270	366	295	497	436	
Miljöaspekt	Indikatorer/nyckeltal							
El Period: 1/9 - 31/8	KWh	92 810	83 720	66 934	71 558	43 387	55 695	
Värme Period: 1/9 -31/8	KWh	135 614	141 377	106 745	131 277	93 982	128 962	
Vattenförbrukning	Kubikmeter	256	267	339	364	304	336	
Bil LSO Bensin						Flyttad	270 kg CO ² 1/8 – 30/11	
Bil NSG Bensin	Antal km Period 1/9-31/8	10 660 km	9116 km	5484 km	4672 km	Flyttad	169 kg CO ² 1/8 – 30/11	
Bil YTL547 Hybrid						Leasad 2021	141 kg CO ² 1/8 – 30/11	
Bil YTL548 Hybrid						Leasad 2021	113 kg CO ² 1/8 – 30/11	
Milersättning personal	Kilometer	25 619	17 459	8107	4882 t.o.m 24/11	5282 tom 24/11	6254 tom 30/11	
Antal cykelbokningar	Tre cyklar	Numera 2 cyklar, 2021	228 bokningar	314 bokningar 1/1-25/11	69 bokningar 1/1-25/11	63 bokningar 1/1-25/11	42 bokningar 1/1-30/11	
Elcykel nr 1	Antal bokningar		842 km (från inköp feb – okt)	893 km nov-okt	1327 km nov-okt (Antal bokningar 76 nov-okt)	Antal bokningar 152, nov-okt	Antal bokningar 29, jan-nov	
Elcykel nr2	Antal bokningar	-	-	Inköpt sept 2019	183 bokningar nov-okt (Räknare finns ej)	131 bokningar nov-okt (Räknare finns ej)	Antal bokningar 130, jan-nov	

Utvärderad och godkänd av ledningen

Datum: 2022-12-06

Lotta Karlsson-Andersson